

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကမ္ဘာ့သမိုင်းကျောက်စာဝန်

၏

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ
၃၀ ရက်နေ့အထိ

လေးနှစ်အတွက်

ခွဲစိတ်ချုပ်စစ်စစ်ရင်ခံစာ။

REPORT

OF THE

Superintendent, Archaeological Survey
Burma

1948—1952

ရန်ကုန်မြို့၊

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရစာပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊

၁၉၅၄ ခု။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ထုတ်ဝေရောင်းချသော စာအုပ်များ
ရရှိနိုင်သော ကိုယ်စားလှယ်များစာရင်း

မြန်မာပြည်

- ၁။ မြေအုပ်ချုပ်ရေး အမှတ် ၉၈၊ ပန်းဆိုးတန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၂။ ဦးလှကလေး၊ အစိုးရဥပဒေစာအုပ်ကိုယ်စားလှယ်၊ ၃၄ လမ်း၊ ညောင်ဇင်တန်းရပ်ကွက်၊ မန္တလေးမြို့။
- ၃။ ကော၊ ဘင်ဟူးနှင့်သားများ၊ ညောင်လေးပင်မြို့၊ ပဲခူးခရိုင်။
- ၄။ မြန်မာအလင်းစာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၅၈၊ ကိုယ်စားလှယ်ချင်းလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၅။ တိုက်ပိုင်ရှင်၊ သုဗ္ဗေတီပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၅၅-၅၆၊ မောင်ခိုင်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၆။ တိုက်ပိုင်ရှင်၊ မြန်မာပြည်သတင်းကိုယ်စားလှယ်တိုက်၊ အမှတ် ၁၃၅၊ ဖရေဇာလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၇။ တိုက်အုပ်၊ မြန်မာပြည်စာအုပ်ကုမ္ပဏီ၊ အမှတ် ၆၂၊ ဘားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၈။ မြန်မာပြည်ပညာရေးစာအုပ်ဆိုင်၊ အမှတ် ၅၅-၅၇၊ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၉။ တိုက်အုပ်၊ ပြည်ထောင်စုသတင်းမြန်မာစာရင်း၊ အမှတ် ၂၀၊ ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

အိန္ဒိယပြည်

- ၁။ ဟစ်ဂင်ဘိုသံလီမိတက်၊ စာတိုက်သေတ္တာနံပါတ် ၃၁၁၊ မဒရပ်မြို့။
- ၂။ သက်ကားပင်နှင့်ကုမ္ပဏီ (၁၉၃၃) လီမိတက်၊ စာတိုက်သေတ္တာနံပါတ် ၅၄၊ နံပါတ် ၃၊ အရှေ့အက်(စ)ပလန်၊ ကာလကတ္တားမြို့ (ဘင်္ဂလားအနောက်ပိုင်း)။

မြန်မာနိုင်ငံတော် ကမ္ဘည်း ကျောက်စာ ဝန်၏ ၁၉၄၈ ခု၊
အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှစ၍၊ ၁၉၅၂ ခု၊ စက်တင်ဘာလ
၃၀ ရက်နေ့အထိလေးနှစ်အတွက် နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာအပေါ်
တွင်ပြဋ္ဌာန်းချက်။

မြန်မာနိုင်ငံတော် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်၏ ၁၉၄၈ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁
ရက်နေ့မှစ၍၊ ၁၉၅၂ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့အထိ၊ လေးနှစ်အတွက်နှစ်ချုပ်
အစီရင်ခံစာကိုဖတ်ရှုဝေဖန်သည်။

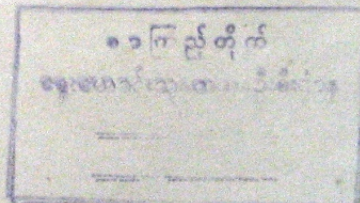
ပြဋ္ဌာန်းချက်။ ။နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာကိုထုတ်ပြန်ကျေညာရန်သဘောတူပါသည်။

အမိန့်အရ၊

မောင်ကြီး၊

ဒုတိယအတွင်းဝန်၊

ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန။

မာတိကာ

စာမျက်နှာ

နိဒါန်း	...	...	...	၁
အခန်း ၁။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦစောင့်ရှောက်ပြုပြင်မှု	...	...	...	၂
အခန်း ၂။ စူးစမ်းရှာဖွေမှု	...	...	...	၃
အခန်း ၃။ ရှေးဟောင်းကမ္ဘာဦးစာပေ	...	...	...	၆
အခန်း ၄။ ပြတိုက်နှင့်ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများ	...	...	...	၈
အခန်း ၅။ အထွေထွေ	...	...	...	၈
ဓါတ်ပုံများ	...	...	...	၁၁
နောက်ဆက်တွဲ-က၊ ၁၉၅၁-၅၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာဦး ကျောက်စာဌာန အတွက်ခွင့်ပြုငွေနှင့်အမှန်ကုန်ကျစာရင်း	...	...	...	၁၇
နောက်ဆက်တွဲ-ခ၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ် အထိ၊ ကမ္ဘာဦးကျောက်စာ ဌာနမှရိုက်ကူးပြီးသောဓါတ်ပုံမှန်စာရင်း	...	...	...	၁၈

မြန်မာနိုင်ငံကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်၏

၁၉၄၈ ခု၊ နောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့မှ စ၍၊ ၁၉၅၂ ခု၊
စက်တင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ အထိ လေးနှစ် အတွက် နှစ်ချုပ်
အစီရင်ခံစာ

နိဒါန်း။

မြန်မာနိုင်ငံကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်၏ နှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာကို ၁၉၄၇-၄၈ ခုနှစ်
အတွက် နောက်ဆုံးထုတ်ဝေပြီးခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်တွင် ဆက်လက် ထုတ်ဝေခြင်း
မပြုနိုင်သည်မှာ ပြည်တွင်းသောင်းကျန်းမှုများလှုပ်ရှားလာသည့်အလျောက် ဌာနဆိုင်ရာ
လုပ်ငန်းများ ကျဉ်းမြောင်း လာသဖြင့် နှစ်စဉ် သီးသန့် မှတ်တမ်းတင်ရန် မလိုအပ်
သောကြောင့်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ယခုအချိန်မှပင် လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်အတွင်း
ဆောင်ရွက်ပြီးစီးသမျှကို ပူးပေါင်းဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။

ကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာန၏ လုပ်ငန်းများမှာ အရပ်ရပ်သို့ နယ်လှည့် ခရီးထွက်
ရသော ဝတ္ထုများလည်း ပါဝင်လေရာ၊ တိုင်းပြည်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု မရှိသည့် ကာလ
တွင် လုပ်ငန်းမတွင်ကျယ်နိုင်သည်ကို အထူးဖော်ပြရန် လိုမည်မထင်ချေ။ ၁၉၄၈ ခု
ဇီဝဘာလတွင် ဤဌာနခါတ်ပုံဘက်ဆိုင်ရာ အမှုထမ်းများအား၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဗိုလ်ဘထောင်
ဘုရားမှ ရှေးဟောင်းဌာပနာများကို စံနစ်တကျ ခါတ်ပုံ ရိုက်ကူးရန် စေလွှတ်နိုင်ခဲ့၏။
ထိုနောက်တွင် ပြည်တွင်းအခြေအနေ တစတစပိုမိုဆိုးဝါးလာကာ ၁၉၄၉ ခု၊ မတ်လ
၁၁ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့တွင်းသို့ ကရင်သောင်းကျန်းမှုများ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်
ထားလေတော့သည်။ ကရင်များကို တပ်ပေါင်းစုက ထိုက်ထုတ်ခြင်း၊ တဖန်မန္တလေး၌
ရဲဘော်ဖြူများ ဆက်လက်မင်းမူနေသည်ကို အစိုးရတပ်များက မောင်းနှင်တိုက်ထုတ်ခြင်း
တို့ကြောင့် စစ်စခန်းဌာနဖြစ်သော မန္တလေးနန်းမြို့၏ တောင်ဘက်တံခါးနှင့် နီးကပ်
လျက်ရှိသော ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်ရုံး အဆောက်အဦတိုက်မှာ နှစ်လ နီးပါးမျှ
စစ်မြေပြင်ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။ ဤသို့မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကင်းမဲ့နေသောကာလတွင် မန္တလေး
မြို့ပေါ်ရှိ အစိုးရဌာနအသီးသီး ရုံးအသီးသီးတို့သည် ကစဉ်ကလျား ဖြစ်ကုန်ကြကာ
သက်ဆိုင်ရာအစိုးရပစ္စည်း၊ ပြည်သူပိုင် ပစ္စည်းအဝဝတို့သည် လူမသမာများ၏ လုယူ
ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံရရှာကုန်တော့၏။ သို့သော် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်နှင့် အမှုထမ်း
တို့၏သစ္စာရှိမှု၊ ဇွဲသတ္တိရှိမှုကြောင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ပျက်စီးပြိုနှီးတီးခြင်းတို့မှ
လွတ်ကင်းအောင် စောင့်ရှောက် သိမ်းဆည်းခဲ့သော ဌာနဆိုင်ရာ ပစ္စည်း အစုစုကို
သောင်းကျန်းမှုဘေးရန်များမှလည်းကျော်လွန်နိုင်အောင်လုံလုံဥဿာဟဖြင့် စွမ်းဆောင်
ကြလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ဤဌာနမှ နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော်မျှ ရှာဖွေ
စုဆောင်းခဲ့သော တန်ဘိုးမဖြတ်နိုင် အစားမထိုးနိုင်သည့် ရှေးဟောင်း မြန်မာမှု ပစ္စည်း
ဝတ္ထု အမျိုးမျိုး ခါတ်ပုံနှင့်ခါတ်ပုံမှန်မှုများအပြင် စာအုပ်စာတမ်းမြောက်မြားစွာတို့ကို
အနည်းငယ်မျှ လွှင့်စင်ပျောက်ပျက်ခြင်းမရှိစေရဘဲ ယနေ့တိုင် အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်း
ထားနိုင်ခဲ့ပါသတည်း။

၁၉၄၉ ခု၊ ဧပြီလကုန်ခါစတွင် မန္တလေးမြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကို အထက် မြန်မာပြည် အထူးတိုင်းမင်းကြီးက ဦးစီး အုပ်ချုပ်ဆောင်ရွက်လေသည်။ သို့သော် မန္တလေးပတ်ဝန်းကျင်၏ နယ်သတင်းမျက်ပင် အတိအကျမသိနိုင်ကြသော မြို့လူထုမှာခိုင်မြဲသောစိတ်ဓါတ် ပြန်လည်မွေးမြူခြင်း မပြုနိုင်ကြသေးဘဲ မိမိတို့အေးချမ်းစွာ နေထိုင်သွားလာလုပ်ကိုင်ကြရေးအတွက် တွေးတောစိုးရိမ်လျက်ပင်ရှိကြ၏။ ထိုကြောင့် ကောဇာဟလ လုပ်ကိုင်ကြရေးအတွက် တွေးတောစိုးရိမ်လျက်ပင်ရှိကြ၏။ ထိုကြောင့် ကောဇာဟလ မမှန်သတင်းများကို ဖြေရှင်းတိုက်ဖျက်ကာ အခြေအနေနှင့် သတင်းမှန်ကို လူထုအား တင်ပြ၍ စိတ်ဓါတ်မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် သတင်းစာတစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရန် အထူးလိုအပ်သည့်အလျောက် အထက်မြန်မာနိုင်ငံအထူးတိုင်းမင်းကြီးက ကမ္ပည်း ကျောက်လုံအပ်သည့်အလျောက် အထက်မြန်မာနိုင်ငံအထူးတိုင်းမင်းကြီးကို ပေးအပ်ဆောင်ရွက်စာဝန်အား သတင်းစာတစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေးတာဝန်ကို ပေးအပ်ဆောင်ရွက်စေလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက မန္တလေးမြို့ပေါ်တွင် သတင်းစာများနှင့်လမ်းပန်းအဆက်အသွယ်မကောင်းထုတ်ဝေနိုင်ခြင်းလည်းမရှိ၊ အောက်ရပ်ဒေသများနှင့်လမ်းပန်းအဆက်အသွယ်မကောင်းသေးမဖြစ် ရန်ကုန်ထုတ် သတင်းစာများကိုလည်း မဖတ်နိုင်ကြသေးရာ၊ ကမ္ပည်းကျောက်စာဝန်က အထူးတိုင်းမင်းကြီး၏ဆန္ဒကိုဖြည့်စွမ်းကာ သတင်းစာထုတ်ဝေရေးတာဝန်ကို လက်ခံလိုက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာပြည်ဝပ်ပြားရေးလုပ်ငန်းကို ကူညီဆောင်ရွက်လေတော့သည်။ ဗြိတိသျှစစ်အုပ်ချုပ်ရေး ခေတ်ကလည်း ယခုကဲ့သို့ပင် သတင်းစာထုတ်ဝေရေးတာဝန်ကို ကာလအားလျော်စွာ ကျောက်စာဝန်အား လွှဲအပ်ဆောင်ရွက်စေခဲ့ဘူး၏။

ဤသို့ဖြင့် ကျောက်စာဝန်နှင့် အမှုထမ်းများသည် ၁၉၅၂ ခု၊ ဇွန်လ ၁၁ ရက်နေ့အထိ သုံးနှစ်ကျော်မျှ အဝိဝတ္တရားများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော်လည်း ပြည်တွင်းအခြေအနေအရ ဆောင်ရွက်၍ ဖြစ်နိုင်သမျှသော ကမ္ပည်းကျောက်စာဌာန လုပ်ငန်းများကိုလည်း လျစ်လျူရှုထားဘဲ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

အခန်း ၁။

ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦစောင့်ရှောက်ပြုပြင်မှု။

ကမ္ပည်းကျောက်စာဌာန၏ အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းစဉ် တရပ် ဖြစ်သည့် ရှေးဟောင်း အဆောက်အဦများ ထိန်းသိမ်းပြင်ဆင်ရန်အတွက် ၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်တွင် အသုံးစရိတ် ရံပုံငွေ ၇၂,၀၀၀ ယခင်မှတ်ထားရှိခဲ့၏။ သို့သော်ထိုနှစ်မှာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံး ငြိမ်းချမ်းမှု ဖျက်ပြားနေခိုက်ဖြစ်၍ ရည်ရွယ်ပြီးဖြစ်သော လုပ်ငန်းများကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်အတွက် ပြုပြင်ခဲ့ဝေချထားသည့် ရံပုံငွေမှာ ၁၆,၅၀၀ ဖြစ်၏။ ထိုအနက်မှရှေးဟောင်းအဆောက်အဦများ စောင့်ထိန်း ပြင်ဆင်သည့်အတွက် ကုန်ကျသောငွေမှာ ၁၄,၁၉၉ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအသုံးစရိတ်သည် အနယ်နယ်၌ ကမ္ပည်းကျောက်စာဌာနက စောင့်ရှောက်ရသည့် အဆောက်အဦများ စာရင်း၌ ပါဝင်သည့် အဆောက်အဦတို့ကို စောင့်ရှောက်ကာ ချုံနွယ် ပိတ်ပေါင်းနှင့် အမှိုက် သရိုက်များ သုတ်သင် ရှင်းလင်းခြင်း ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်သည့် အမှုထမ်းများ၏ လစာငွေများအတွက် ကုန်ကျခြင်းဖြစ်လေသည်။ မန္တလေးနန်းမြို့တွင်းရှိ ကျောက်စာရံများနှင့် နန်းတော်ပုံ စံပြတိုက်ငယ်ကို ပြင်ဆင်သည့် စရိတ်မှာ ၂၅၀၀ သာလျှင် ကုန်ကျပါသည်။

၁၉၄၉-၅၀ ခုနှစ်အတွင်း၌မူကားဤဌာနဆိုင်ရာအစောင့်အမှုထမ်းများရှိသည့်ဒေသအချို့သည် သောင်းကျန်းသူများဖိုးခိုးနေသဖြင့် အဆက်အသွယ်ပြတ် နေသောကြောင့်။

၎င်းတို့မှာ အမြဲတမ်းအရိုးရအမှုထမ်းများ မဟုတ်သည့်အလျောက် ထိုအတောအတွင်း ဆက်လက် ခန့်ထားခြင်းမှ ရပ်ဆိုင်းထားရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်အတွင်း ခွဲဝေချစားသော အသုံးစရိတ်ငွေ ၁၀,၀၀၀ အနက်မှ ငွေ ၉,၉၇၀ ကုန်ကျလေသည်။

၁၉၅၀-၅၁ ခုနှစ်အတွင်းမှာမူ၊ နယ်အခြေအနေ အတော်အတန် ကောင်းမွန်တိုးတက်လာသည့်အလျောက် ရှေးဟောင်း အဆောက်အဦများကို ကျနစွာ ပြင်ဆင်နိုင်ရန် အစိုးရထံမှ ရံပုံငွေ ၄၆,၀၀၀ တောင်းခံခဲ့၏။ သို့သော် ဘဏ္ဍာရေး ကြပ်တည်းမှုကြောင့် ငွေ ၂၀,၀၀၀ သာလျှင် ခွင့်ပြုထားမှတ်ပေးနိုင်လေရာ၊ ဤလုပ်ငန်းအတွက် ၁၉,၇၀၀ အကုန်အကျခံကာ ဆောင်ရွက်ပြီးလေသည်။ ၎င်းအနက် မခုတ္တု၊ ခရိုင်အတွင်းရှိ အဆောက်အဦများအတွက် ငွေ ၃,၉၀၀ နှင့်မန္တလေးခရိုင်ရှိအဆောက်အဦများအတွက် ငွေ ၂,၅၉၇ ကို သုံးစွဲကုန်ခဲ့၏။ ကျန်ငွေပေါင်းမှာ အစောင့်အမှုထမ်းများ ဆက်လက်ခန့်ထားရသည့်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်ဖြစ်၏။

၁၉၅၁-၅၂ ခုနှစ်တွင် ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦတို့၏ သိမ်းပြင်ဆင်ရေးအတွက် ခွင့်ပြုငွေ ၃၀,၀၀၀ ရရှိ၏။ ၎င်းအနက်မှ ပုဂံမြို့နယ်ရှိ ကျောက်စာဌာနမှ ထိန်းသိမ်းသည့် စာရင်းဝင်အဆောက်အဦ ၂၁ ခုကို သာမန်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်သည့်အတွက် ငွေ ၉,၄၁၀ ကုန်ကျ လေသည်။ ပုဂံမြို့နယ် အတွင်းတွင် ဤဌာနမှ စောင့်ရှောက်ထားသော အဆောက်အဦ ဦးရေမှာ ၄၃ ဖြစ်သော်လည်း လမ်းပန်းအဆောက်အဦဌာနဆိုင်ရာ အမှုထမ်းများ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရန် မလွယ်သော အရပ်များ၌ တည်ရှိသည့် အဆောက်အဦတို့ကို ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုနိုင်သေးချေ။ သို့သော် ကျောက်စာဌာနက ခန့်အပ်ထားသော ယာယီ အစောင့်အမှုထမ်းတို့သည် အဆောက်အဦများ၌ ချုံနွယ်များနှင့်အမှိုက်သရိုက်များရှင်းလင်းကာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းကို ကြေမြို့စွာ ဆောင်ရွက်ကြလေသည်။ မန္တလေးစစ်ကိုင်း၊ အမရပူရ၊ ပုဂံ၊ ပဲခူးနှင့် မှော်ဇောမြို့များရှိ အစောင့်အမှုထမ်း စုစုပေါင်း အယောက် ၂၀ တို့၏ လစာငွေကိုလည်း ဤအသုံးခေါင်းစဉ်မှ ကျခံလေရာ၊ ၁၉၅၁-၅၂ ခုနှစ်တွင် ၁၃,၂၉၀ ကုန်ကျ လေသည်။ မန္တလေးမြို့တွင်လည်း ကျောက်စာရံ နှစ်ရံ နန်းတော်ပုံစံပြတိုက်နှင့် နန်းမြို့တွင်းရှိ ဘုရင်၊ ဗိမ္မရာဇ်၊ အရိုးအိုးပြာသစ်များကို နှစ်စဉ်သာမန်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်သဖြင့် ငွေ ၃,၀၀၀ ကုန်ကျ၏။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အဦများ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောက်စာဌာနကလည်း အသေးအစွဲ လုပ်ငန်းများကို ၂,၀၆၀ ကုန်ကျ ဆောင်ရွက် ဦးစီးလေရာ ဤအသုံးစရိတ်ခေါင်းစဉ်မှ စုစုပေါင်း ငွေ ၂၉,၉၀၀ ကုန်ကျ လေတော့သည်။

အခန်း ၂။

စူးစမ်းရှာဖွေမှု။

ဘုရားသုံးဆူ။

၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ကမ္ပည်းကျောက်စာဝန်သည် ပဲခူးမြို့ဘုရားသုံးဆူရွာသို့ နယ်လှည့် ကြည့်ရှုခဲ့၏။ ဘုရားသုံးဆူ ရွာသည် သာသနာ့ဘက်မှ နေကြည့်လျှင် ဝိနည်းမဟာဝါပဋိတော်လာ ဗုဒ္ဓပုထိုးကထာ ဗုဒ္ဓဝင် ခင်းထားသည့် ရွာပေတည်း။ ရဟန်းဘဝမှသည်မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော ဓမ္မစေတီမင်းတရားသည် အခွန်ရှည်စွာ သာသနာတည်မှုကို များစွာဥသယာဟပြုတော်မူရာ ဤရွာတရွာလုံးနှင့် စမ်းကြိုးတောရရွာကိုပါသတ္တဌာန၊ ဥရဝေလ၊ ဥပကသမာဂမ၊ နေရရာဇာနီး၊ ပုံသကူလစီဝရသီလ

နှင့်ပေါက်ရက်အလိုလို အလာလာ များစွာသော အဓိကရဌာနတို့ကို မဇ္ဈိမအေသွ
တည်ရှိသည်နှင့်အလားတူအတိုင်းအတာကိုယူ၍ပြုလုပ်ထားခဲ့လေသည်။

အိန္ဒိယပြည် ဂင်္ဂါမြစ်ဝှမ်းတစ်ဝှမ်းတွင်သာသနာ ဆိုင်ရာအရေးကြီးသော ဌာနများကို
ဓမ္မာသောက မင်းတရားကြီးသည် ကမ္ဘာကျော် ကျောက်တိုင်များ စိုက်ထူမှုဖြင့် အမှတ်
အသား ပြုထားသကဲ့သို့ ဓမ္မစေတီမင်းသည် စေတီတဆူစီ တဆူစီ ကမ္ဘည်း ကျောက်စာ
တချပ်စီတဆူစီတို့ဖြင့် မော်ကွန်းတင်ခဲ့ပေသည်။ ထိုမော်ကွန်း ကျောက်စာတိုင်များသည်
သာသနာဝင်အတွက်၎င်း၊ ပွန်ဝေါဟာရသမိုင်းအတွက်၎င်း၊ အလွန်တရာ အတိုးတန်
လွှာသောရာဇဝင် ခရီးညွှန်းများပေတည်း။

ဤသို့ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အဆိုပါ ကမ္ဘည်းကျောက်စာတို့ကို တာရှည်အောင်
စောင့်ရှောက်သိမ်းသွန်စွာအရေးကြီးချေသည်။ သတ္တဌာနကျောက်စာ ၇ ခုနှင့်နေရခွေရဥပ
ကသမာဂမ ကျောက်စာများကို မိုးလုံလေလုံရှိအောင် ကျောက်စာရုံများဖြင့် ကျောက်
စာဌာနက ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် ထားပါသည်။ ၎င်းကျောက်စာရုံများ ဒီးဘေး
ကင်းစိန်ငှါ အမှိုက်သိုက်များ ပတ်လည်ဝန်းကျင်တွင် အစဉ်ရှင်းလင်းထားရန်အစောင့်
အရှောက်ကိုလည်း ခန့်ထားလေရာ၎င်းအစောင့်အမှုထမ်းသည် အခြေတစေ့မိဝတ္တရာ
များကိုကြိုးစား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ခဲ့ရ၏။ ထိုသို့ စောင့်ရှောက်ထားသော
ကျောက်စာများမှတစ်ပါး အခြား စောင့်ရှောက်ထိုက်သော ကျောက်စာ တို့သည်လည်း
များစွာရှိနေချေသေး၏။ ဘဏ္ဍာရေး အခြေအနေ မတောင့်တင်းခြင်းကြောင့် မစောင့်
ရှောက်ရသေးဖြစ်လေသည်။ ၎င်းကျောက်စာများ အားလုံးကိုသာ ကောင်းစွာဂွေကုန်
ခံ၍ စောင့်ရှောက်ပြီးသော် အက္ခရာဘာသာပြန်၍ပို့ပို့ထုတ်ဝေရပါမူ ပါဠိတော်များကို
ဓမ္မစေတီမင်း လက်ထက်ကမ္ဘန်လူမျိုးဖြစ်သူ ရှင်လူပညာရှိတို့ အဘယ်ကဲ့သို့နားလည်ကြ
သည်ကိုသိစေမည် မွန်နိဿယများကိုကမ္ဘာသိလာမည်ဖြစ်ချေသည်။ ထိုနှစ်အတွင်း
တွင်မူအထက်ဖော်ပြပါ မွန်ဘုရင်ဓမ္မစေတီ မင်းတရားကြီး၏ ပေါ်ရာဇာဏိကပိသုကလိပိက
အရာရှေးဟောင်းလက်ရာအဖြစ်တို့ကိုဤဌာနက ဓါတ်ပုံများကျနစွာရိုက်ကူးမှတ်တမ်း
တင်ထားပါသည်။

မိုလ်တထောင်ဘုရား။

၁၉၄၉ ခုနှစ်၌ပင်ရန်ကုန်မြို့မိုလ်တထောင်ဘုရားမှရှေးဟောင်းဗုဒ္ဓဝင်ကြေးရုပ်မြေရုပ်
တို့ကို ဤဌာနမှ သွားရောက်၍ ဓါတ်ပုံရိုက်ကူးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ကျောက်စာဌာန ဓါတ်ပုံ
ဆရာ ရိုက်ယူသော ဓါတ်ပုံများ အနက် အလျား ၆ လက်မ အနံ အကျယ်ဆုံးနေရာတွင်
၃ လက်မခွဲရှိသော မြေဖြင့် ပြီးသော ဗုဒ္ဓရုပ်လုံး အုတ်ခွက်သည် ရာဇဝင်၊ သာသနာ
ဝင်နှင့် ဘာသာန္တရ မဟာသုတ ပေါ်ရာဇာဏိက လိပိကမဟာသုတအတွက်၎င်း၊ မိုလ်တထောင်
ဘုရား သမိုင်းမှန် အတွက်၎င်း၊ လွန်စွာ အရေးပါ အရာရောက်သော အုတ်ခွက်
ဖြစ်လေသည်။

အဆိုပါ ဗုဒ္ဓရုပ်လုံး အုတ်ခွက်ကို မိုလ်တထောင်ဘုရားပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး
အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများက ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်ထံသို့ ခေတ္တ ပေးပို့ကာမိမိ၏ထင်မြင်ယူဆ
ချက်များပေးပို့ရန် တောင်းပန်သဖြင့် ယင်းဗုဒ္ဓရုပ်လုံး အုတ်ခွက်နှင့် ပတ်သက်သော
မှတ်ချက်များကိုပြန်ကြားအစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ အုတ်ခွက် ဘုရား၏ ရုပ်တုတော်ဖြစ်သော မျက်နှာနှင့်ကျောနှစ်ဘက်စလုံး
တို့သည် ပြန့်တီးနေပြီး ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ကျောက်ခွက်အကွေ့အရေအသား
တို့ကိုအောက်ပါအတိုင်း မေးမှီခွာတွေ့မြင်နိုင်သေး၏။

- (၁)ဟေတု
- (၂)ဘဝါတေ
- (၃) အို တထာဂ
- (၄)အာဟာတေ
- (၅)ယောနိရာဇေဇေ
- (၆)ဝါဒီ (မ) ဟာသမ
- (၇)ဏော

ကျောက်တင်ရေးထိုးထားသောစာသား ၇ ကြောင်းကိုဤမျှမြင်သာသေးသဖြင့်
ဤအုတ်ခွက်ဆင်းတုတော်၏ပုန်းတီးပျက်စီးခဲ့သည့်ပမာဏကို ခန့်မှန်းနိုင်ပေရာ၊ မူလဆင်း
တုတော်သည်ယခုမှမြင်ရသည့် အခြေတက်အနည်းငယ်မျှသာလျှင် ပိုမိုထင်ရှားစွာ ရှိ
မည်ဟုယူဆနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့သောမူလ ရုပ်လက္ခဏာကိုမှန်းဆကာ ချင့်ချိန်ဆင်ခြင်ရ
ပါလျှင် ဤဗုဒ္ဓရုပ်လုံးအုတ်ခွက်သည် အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းမြေပြန့်ပွားကာအတုယူ၍ သွန်း
လုပ်ထားသော သရေခေတ္တရာနှင့် ပုဂံမြို့ဟောင်းများတွင် အများအပြား တွေ့ရှိရသည့်
အုတ်ခွက်များ ဆင်းတုများနှင့်လက်ရာခြင်း များစွာကွာခြားနေသည်ကို သိနိုင်ပါသည်။
အထူးသဖြင့်လက်တော်အနေအထားမှာ ပြေပြစ်စွာမရှိဘဲ အများစုတွေ့ကြုံရသည့် ရုပ်
ပွားတော်များထက် ကောက်ကျွေးသောသဏ္ဌာန်ရှိလေသည်။ ထိုကြောင့် ဤဗုဒ္ဓရုပ်လုံးပါ
ရှိသောအုတ်ခွက်သည် မြန်မာ့လက်ရာသက်သက်ဖြစ်သည် ဟု ဆိုဘွယ်ရာရှိ၏။

ကမ္ဘည်းစာသားကို တဖန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရသော် ထိုအက္ခရာ စာတမ်းများကား
ရှင်သာရိပုတ္တရာအား တရားထူးကိုရစေသော အသမ္ဘိမထေရ်၏ ဓမ္မကထာ အကျဉ်းချုပ်
မှစာသားများဖြစ်ကြောင်းကောင်းစွာထင်ရှား၏။ ယင်းဓမ္မကထာ၏မူရင်းဂါထာသည်
ကား (ယေဓမ္မာဟေတုပုဘဝါ၊ တေသံဟေတုတထာဂတောအာဟာတေသမ္ဘယောနိရာ
ဇေဇဝံဝါဒီမဟာသမဏော) ဟူ၍လာရှိလေသည်။ ဤဂါထာကိုအခြားသောရာဇဝင်ရှိ
ဟောင်းများမှတွေ့ရှိရသည့် အုတ်ခွက်အများအပြား၌ ရေးသားပါရှိသည်ကိုတွေ့ရလေရာ
ယင်းပါဠိတော်ကောက်နုတ်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား အထူးတွေးတောဆင်ခြင်ဘွယ်ရာ
အကြောင်းမရှိချေ။ သို့သော်အက္ခရာအရေးအသားမှာ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာအုတ်ခွက်
များမှ အက္ခရာတို့ထက် အနည်းငယ် ရှေးကျကာ သရေခေတ္တရာ ပြုခေတ်နှင့်ဆိုင်
သည်ကိုမြင်သပေ၏။ ဧဝံဝါဒီ ဟူသောအပိုဒ်မှ အက္ခရာအရေးအသားမှာ မွန်လူမျိုး
တို့၏ရှေးကျသောအရေးအသားမျိုးဖြစ်လေသည်။ သို့သော်သရေခေတ္တရာခေတ်၌ပင်လျှင်
အိန္ဒိယတောင်ပိုင်း အက္ခရာပျားများနှင့် လွန်စွာနီးစပ်သောအရေးအသားတို့ကို အသုံးပြု
လျက်ရှိနေကြသေးရာ ပုဂံခေတ်အက္ခရာများထက်အနည်းငယ်သာရှေးကျသည်ဟု ယူဆရ
သောအသက်ပါအုတ်ခွက်စာသားသည် ရာမည အေသတွင်သရေခေတ္တရာခေတ်လောက်
ကကွန်ကားနေသော် အရေးအသားဖြစ်သည်ဟု တထပ်ချမှယူဆနိုင်ချေ။ သို့သော် ဤ
အက္ခရာအရေးအသားများသည် ဗုဒ္ဓဗောဓာဝေဇာတိမူရင်း တီထွင်လာသော မွန်အက္ခရာ
များမှ ပြောင်းလွှဲတိုးတက်လာပုံသာမက အထောက်အထားတရပ်အဖြစ်ဖြင့် အသုံးဝင်
လှချေမည်။ ယခုအတို့တွင်ကား ဤဗုဒ္ဓရုပ်လုံးအုတ်ခွက်သည် အနော်ရထာမင်း သထုံ

ပြည်သူ့မချီတက်မီ သက္ကရာဇ် ၄၀၀ ခန့်ကဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားလျက်ရှိသော ရာမည
ဒေသမှ မွန်ဒါယကက တဦးဦးကထုလုပ်ကိုးကွယ်ခဲ့သည်ဟုယူဆရပေမည်။ ထိုကြောင့်
ဗိုလ်တထောင်စေတီတော်ကို မူလကနဦးစေတီငယ်ကလေးမှ တစတစမွမ်းမံတည်ဆောက်
ခဲ့ကြ၍သာ မျက်မှောက်ခေတ်၌မှူးတွေ့ကြရသော ဥာဏ်ဟော်အထိမြင့်မားလာခဲ့ကြောင်း
ထင်ရှားလေသည်။

အခန်း ၃။

ရှေးဟောင်းကမ္ဘည်းစာပေ။

ယခု အစီရင်ခံသော နှစ်များ အတွင်းတွင် ရန်ကုန်မြို့ ဗိုလ်တထောင် ဘုရားမှ
တွေ့ရှိသော အုတ်ခွက်၏ စာသားများအပြင် အခြား အုတ်ခွက် သုံးခု၌ ပါရှိသော
အရေးအသားတို့ကိုလည်း ဖတ်ရှု၍မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ပုဂံမြို့၊
ဦးစောရွာမှ ကြေးတိုင်စာရေးတယောက်ရရှိခဲ့၍ ကျောက်စာဝန် ဟောင်း ဦးမြတ်မှတ်
ဆင့်ပြသေးသောအုတ်ခွက်။ (၂) မန္တလေးမြို့၊ တောင်ပြင်နန်းဦးတိုက် သိမ်နံရံပြင်ဘက်မှ
ကျောက်စာဝန်ဟောင်း ဦးမြရဲခွဲ၍ ကျောက်စာဌာနသို့ကျေးဇူးပြုသော အုတ်ခွက်နှင့်
(၃) ရန်ကုန်မြို့၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးဘွန်းဖေထံမှ ခေတ္တပေးပို့ရရှိသောအုတ်ခွက်တို့
ဖြစ်လေသည်။

ဦးစောရွာမှရရှိသောအုတ်ခွက်သည်အလျား ၇ လက်မ၊ အနံ ၄ လက်မရှိ၍လက်မ
ဝက်ခန့်မြင့်မောက်နသောအနားနှုတ်ခမ်းရှိပါသည်။ မျက်နှာဘက်တွင်ကျောင်းဆောင်
အတွင်း၌သီးတင် သုံးနေတော်မူသောတင်ပြင်ခွေဆင်းတုတဆူပါရှိ၏။ စာသားများမှာ
ကျောင်းဆောင်နှင့်ဆင်းတုအောက်တွင် သက္ကဋအက္ခရာဖြင့် စာတမ်းနှစ်တန်း၊ ၎င်း
အောက်လက်ျာအစွန်းမှစ၍ကျောင်းဆောင်ကိုလက်ျာရစ်၍အုတ်ခွက်ပတ်လည်ရေးသား
ထားသောပါဠိစာတမ်းတတန်းဖြစ်လေသည်။

သက္ကဋအက္ခရာပြန်ကား ပုဂံ အုတ်ခွက်တို့တွင် များသောအားဖြင့်တွေ့ရှိရသကဲ့သို့
အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

(၁) ယေဓမ္မာ ဟေတုဗြာတဝါ ဟေတုံ တေဇျံတထာဂတောဝဟဒတ္တ
ဗျာဉ္ဇယော။

(၂) နိရောဓ ဧဝံ ဝါဒိမဟာဗြမဏ ခါနပတိဗြိဝဠိယဿ နာမ။

မြန်မာ အက္ခရာဖြင့် ရေးသားထားသော ပါဠိစာတမ်းမှာပြောင်းပြန်ပုံနှိပ်ထားခြင်း
ဖြစ်သဖြင့်မူလပုံသွင်းရန်စီမံထားသည်သစ်ပြား၊ သို့မဟုတ်အုတ်ခွက်ပေါ်တွင်စာသားများ
ကိုပုံမှယာသို့မှန်ကန်စွာထုလုပ်စီစဉ်ထားကြောင်းထင်ရှား၏။ ၎င်းစာတမ်း၏အက္ခရာပြန်
ကားအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

ဣမံ ဗုဒ္ဓ ဓိဗ္ဗံသံဗေ(မ်)ယဿနာမရာဇဝလ္လဘေန ခါနပတိ သဗ္ဗညုတ
ညာဏ ဝရံပု [၅] နေန္တကတံသဒေဝကော လောကောဇာနာတူတိ။

အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား ဣမံ ဗုဒ္ဓဓိဗ္ဗံ၊ ဤဘုရားရုပ်တုတော်ကို၊ သံဗေဋ်ယဿနာမ၊
သံဗျင်မင်ယဿအမည်ဟူသော၊ ရာဇဝလ္လဘေန၊ မင်းမူထမ်းဖြစ်သော၊ ခါနပတိ၊ အလှူ
ရှင်သည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏဝရံ၊ သဗ္ဗညုတ ဥာဏ်တည်းဟူသောဆုပြုကို၊ ပဌနေန္တ၊
တောင့်တ၍၊ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ၊ သဒေဝကော၊ နတ်နှင့်တကွသော၊ လောကော၊ လော
ကသည်၊ ဇာနာတု၊ သိစေသတည်း၊ ဣတိ၊ ဤကားအနက်။

ယခင်ကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာနမှသက္ကဋ သက်သက်ပါရှိသော အုတ်ခွက်မျိုးကိုသာ
တွေ့ရသဖြင့် ဤအုတ်ခွက်သည်ထူးခြားသည်ဟုဆိုရပေမည်။ မျက်နှာဘက်ခေါ်ဝမ်းဘက်
ပလ္လင်အောက်နားတွင် အနော်ရထာခေတ် သက္ကဋ အရေးအသားမျိုး ပါရှိသည့်ပြင်
အုတ်ခွက်ဆင်းတုပတ်လည်၌ မြန်မာမာဂဓအက္ခရာပြောင်းပြန်ပုံနှိပ်ထားသော စာတမ်း
တတန်းလည်းပါရှိ၏။ ၎င်းပါဠိစာတမ်းလာအရ ဆိုသော် အနော်ရထာခေတ်ကမင်းမူ
ထမ်းအရာရှိတို့ရေးထိုးလှူဒါန်းထားသော ကောင်းမှု ဘုရား ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ
သိရပါသည်။

မန္တလေးမြို့၊ တောင်ပြင်နန်းဦးတိုက်သိမ်နံရံပြင်ဘက်မှ ကျောက်စာဝန်ဟောင်း
ဦးမြရဲခွဲ၍ကျောက်စာဌာနသို့ပေးပို့ထားသောအုတ်ခွက်မှာအလျား ၅ လက်မခွဲနှင့်အနံ
၃ လက်မခွဲရှိ၏။ မျက်နှာဘက်တွင်တက်ပါသော ပလ္လင်ထက်ဝယ် သီတင်းသုံးနေတော်
မူသည့်တင်ပြင်ခွေ ဆင်းတုတဆူပါရှိကာစေတီလေးဆူနှင့် ညောင်ကိုင်းညောင်ရွက်များ
ရှိသည်ကိုရှိသည်။ ကမ္ဘည်းစာသားမှာပလ္လင်အောက်တွင်သက္ကဋအက္ခရာဖြင့် အောက်ပေါ်
ပြုပါ ပါဠိစာတမ်းတတန်းဖြစ်၏။

ဧတတာ မဟတာ နရဏန္တ ဝဏီလး။

အနက်ကား။ ။ဧတတာ။ မဟတာ။ ဤမြင့်မြတ်သော ရုပ်သုံးဆင်းတုတော်ကို
နရဏန္တ၊ လူနတ်အပေါင်းတို့သည် နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာဖြင့်၊ ဝဏီလး။ ပူဇော်ကန်တော့
အပ်၏။

ရန်ကုန်မြို့၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး (ယခုအခါ မြည်ထောင်စု ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး)
ဦးထွန်းဖေကဤဌာနသို့ခေတ္တပေးပို့လိုက်သော အုတ်ခွက်မှာ ပုဂံမှအလျားအပြား တွေ့ရ
သော ညောင်ရွက်သဏ္ဌာန်အုတ်ခွက်ငယ် အမျိုးအစားဖြစ်၏။

မျက်နှာဘက်တွင် တင်ပြင်ခွေဆင်းတုပလ္လင်အောက်၌သက္ကဋပါဠိ စာကြောင်းများ
ဖြင့်ယေဓမ္မာဟေတုဗြာတဝါအစရှိကာကိုရေးသားထားသော်လည်း မေးခွန်းပြန်းတီး
နေသဖြင့်လုံးစေ့စပ်ရှု၍မရချေ။

ကျောက်တင်ကား မွန်အက္ခရာဖြင့်ရေးသားထားသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း
ဖြစ်၏။

- (၁) ဝေါဏ် ၈ ပါက်
- (၂) သုဗျောင် ဩယ်မိ
- (၃) သနရစ်လာတ်
- (၄) ကျာ်ညါရီဝေါ
- (၅) ဒသိကျာက်

မြန်မာအဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုရသော် ဤကားသံဗျင်သိရိမိသနရစ်လုပ်သော (ပူဇော်
သော)ဘုရားတည်း၊ ဘုရားဖြစ်ရပါလှသော်။

မျက်နှာတက်တင်ပြင်ခွေဆင်းတုပလ္လင်အောက်၌ကား သက္ကဋ ပါဠိစာပေတည်း။

၎င်းစာကား—

- (၁) ယေဓမ္မာ ဟေတု ပြာဝါဟေတုံတေ၊
- (၂) တထာဂတော ဝဟ ဒတ္တေဗျာဉ္ဇယော၊
- (၃) နိရောဓ ဧဝံ ဝါဒီမဟာဗြဟ္မာ—ဟူသတည်း။

ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မဟာသုတဂ္ဂာဖိုးနေသူ အမေရိကန်လူမျိုး မစ္စတာ ဂရိ (၈) ဝေလ် (ဟ်) ဆိုသူသည်အရပ်ရပ်သို့ခရီးနယ်လှည့်ထွက်ရာမှမန္တလေးမြို့ သို့ဆိုက်ရောက်လာစဉ်မိမိယိုးဒယားပြည်၌တွေ့ရှိ၍မှတ်သားလာသောရှေးဟောင်းမွန်စာ ကိုပြသပါသည်။ ယင်းစာသားမှာ၎င်း၏ ယိုးဒယားမိတ်ဆွေတဦးကိုးကွယ်ပူဇော်သည့် ကြေးဗုဒ္ဓဆင်းတု၏စေ့ခွံရေးသားပါရှိသော စာကြောင်း သုံးကြောင်းဖြစ်၍စာသား၏ ဓါတ်ပုံတပုံကိုလက်ဆောင်ပေးသွားပါသည်။ အောက်၌ဖော်ပြသောအက္ခရာပြန်နှင့်မြန်မာ အဓိပ္ပာယ်တို့ကိုထောက်ရှု၍မွန်စာပေနှင့် ရာဇဝင် သုတေသနများအတွက် ထူးခြားစွာ အသုံးဝင်သောအချက်အလက်များမပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရ၏။ လက်ရေးမှူလည်းရှေးမကျ လှဘဲ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၅ ရာစုခန့်ကအရေးအသားပင်ဖြစ်ချေသည်။

အက္ခရာပြန်။

- (၁) အိတမေင်ဒိုက်ကျာက်ပန်ထေန်၊
- (၂) တွက်နသိုက်ပဇ္ဇောဝ်မတ်ကိပ်နိဗ္ဗာန်၊
- (၃) ပဒကာကျာက်စွဲ၊ သဇိုင်ညှာ ၁၅ မ္ဗာ၊

ဘာသာပြန်။

- (၁) အိတမေင်ဒိုက်မည်သောသူသည် (ပါန်ထေန်) ဘုရားကို၊
- (၂) နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြု ပါရခြင်းအကျိုးငှာ၊
- (၃) ဒါယကာခံသည်၊ ကြေးအလေးချိန် ၁၅ ပိဿာ။

အခန်း ၄။

ပြတိုက်နှင့် ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းများ။

လွန်ခဲ့သော ၁၉၄၇-၄၈ ခုနှစ်အတွက်အစီရင်ခံစာတွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပင်ပုဂံမြို့ရှိ ကျောက်စာဌာန ပြတိုက်၊ မှော်ဇာနှင့် စစ်တွေခရိုင် မြို့ဟောင်းမြို့များရှိ ရှေးဟောင်းဆင်းတု ရုပ်တုများ စုဆောင်းသိမ်းဆည်း ထားရာ ယာယီ ပြတိုက်တို့ကို ကောင်းမွန်စွာ ထိန်းသိမ်းလျက်ထားရှိ၏။ ပုဂံပြတိုက်မှ ရှေးဟောင်း ပစ္စည်းများကို မှုခင်းကျင်းပြသထားရန်စိတ်မချရသေးသဖြင့်စစ်အတွင်း၌ပိုမိုမြဲရေးများပြုလုပ်ထားသည့် အတိုင်း ယခုအထိ လျှို့ဝှက်စွာသိမ်းဆည်းထားပါသေးသည်။

အခန်း ၅။

အတွေ့ထွေ။

ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဝန်သည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်ဝင်ဘာလတတိယအပတ်မှ ၁၉၅၀ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကုန်လောက်အထိ အိန္ဒိယပြည်သန္နိကတန်နှင့်သေဝါဂရံမြို့များ၌ ကျင်းပ သည့်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာငြိမ်းချမ်းရေးအစည်းအဝေးကြီး (World Pacifist Meeting)

သို့မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရကိုယ်စားလှယ်တဦးအဖြစ်တက်ရောက်ခဲ့ရလေသည်။ အစည်း အဝေးကျင်းပရာဌာနတရပ်မှတရပ်သို့ရှေ့ပြောင်းတက်ရောက်ခြင်းမပြုမီ ကိုယ်စားလှယ် တော်များအားအိန္ဒိယပြည်ရှိရာဝင်နှင့် အခြားစိတ်ပါဝင်စားရာအသေများကို ခရီးနယ် လှည့်ထွက်၍ လိုက်လံပြသလေသည်။ ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဝန်သည်ယင်းအခွင့်ကောင်းကို ရယူလျက်အိန္ဒိယပြည်ရှိ နယ်အသီးသီးတို့၌ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဌာနက မည်သို့တိုးတက် စွာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေသည်ကိုသေချာစွာလေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ဌာနဆိုင်ရာအရာရှိအ များအပြားနှင့်လည်းတွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၅၂ ခု၊ ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့မှဇွန်လ ၆ ရက်နေ့အထိလည်း ကမ္ဘာကြီးကျောက် စာဝန်သည် ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနဗဟိုဦးစီးဌာန၊ ဆောင်သည့်မြန်မာယဉ် ကျေးမှုအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တဦးအဖြစ်ဖြင့်တရပ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသို့ရောက်ရှိကာအသေ အခွံအပြားသို့ လှည့်လည် ကြည့်ရှုခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ လှည့်လည်သွားရောက်ရသဖြင့် အသေခံရနှင့် ရာဇဝင်မဟုတ်ဘဲရရှိရုံမျှမကတစ်ခုပြည်သူ့သေတစ်နိုင်ငံ၏ သာသနာရေးအ ခြေအနေ၊ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုနှင့်အနုပညာပိုင်များအပြင် ခေတ်သစ်ပညာရေးစံနှုန်း တို့ကိုပါကောင်းစွာလေ့လာမှတ်သားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့်ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု နှင့် စာပေပါရဂူပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့နှင့်တွေ့ဆုံနီးနှောကာ မဟာသုတ ဖလှယ်ခဲ့ရ၍ပြတိုက် များ၊ အနုပညာတိုက်များနှင့် စာကြည့်တိုက်များ၏ ခင်းကျင်းပြသပုံ၊ လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်ပုံတို့ကိုလည်း သေချာစွာလေ့လာခဲ့ရသဖြင့် များစွာအကျိုးရှိလှပေသည်။

ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဝန်နှင့်အမှုထမ်းများသည်အပိုင်ဝတ္ထုများအဖြစ်ဖြင့်ရှေးခန်းအောင် စည်သတင်းစာ ထုတ်ဝေသည့် လုပ်ငန်းကို သုံးနှစ်ကျော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီးနောက် ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့မှစ၍ ဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို သီးသန့်လုပ်ကိုင် နိုင်ရန်သတင်းစာလုပ်ငန်းကိုရပ်ဆိုင်းလိုက်လေသည်။ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး၏ တောင်းဆိုချက်အရကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဌာနကို စံနှုန်းတကျ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန်အ တွက်ပြန်လည်၌စည်းရမ်းစီမံကိန်းတရပ်ကိုလည်းရေးဆွဲဆောင်ရွက်လိုက်ရပါသည်။ ရှေ့အ သို့တွင်လုပ်ငန်းများကိုစည်းကမ်းတကျတိုးတက်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန်အတွက် ကမ္ဘာကြီး ကျောက်စာရုံးရှိဌာနခွဲ အသီးသီးက အသင့် ပြင်ဆင်ထားအပ်သည့် လုပ်ငန်းရပ်တို့ကို ဆောင်ရွက်စေပါသည်။ ပုဂံမြို့တွင်သိမ်းဆည်းထားလျက်ရှိသော ဓါတ်ပုံများ၊ ဓါတ်ပုံမှန်မှု များနှင့် ပန်းချီပုံဆွဲများအားလုံးကိုမန္တလေးမြို့သို့သယ်ယူလာကာ လက်ရှိစာရင်းများနှင့် တိုက်ဆိုင်၍စီစဉ်နေရာချထားခြင်း၊ စာအုပ်စာတမ်းကိုခွဲခြားစီစဉ်ထားခြင်းတို့မှအတော် ပြီးမြောက်ခဲ့လေသည်။

ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်၍မူ စစ်ကင်းမြို့ ထုပါရုံဘုရားအနီးရှိကျောက်စာရုံ မှ ကျောက်စာချစ်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် ရည်ရွယ်၍ ဖင်ကူးများ အသစ်ကူးယူကာ အက္ခရာ ပြန်ရေးသားစီစဉ်ခြင်းကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

၁၉၅၂ ခု၊ ဇူလိုင်လအတွင်းတွင်ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးသည်မန္တလေးမြို့ ရှိမြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာကြီးကျောက်စာဌာနသို့ကြွရောက်ကာ ဤဌာနတွင်နှစ်ပေါင်းကြာရှည် စွာပျောက်မပျက် စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားသော စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ဓါတ်ပုံများ၊ ဓါတ်ပုံမှန်မှုများ စသည့်ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသွားလေသည်။

ပုဂံမြို့နယ်၊ ဖွားစောရွာမှအုတ်ခွက်။

မန္တလေးမြို့၊ နန်းဦးတိုက်သိမ်အနီးမှအုတ်ခွက်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဖေထံမှအုတ်ခွက်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဖေထံမှအုတ်ခွက်ကျောစာ။

ရန်ကုန်မြို့၊ ဗိုလ်တထောင်ဘုရားမှ အုတ်ခွက်ဘုရား။

ရန်ကုန်မြို့၊ ဗိုလ်တထောင်ဘုရားမှ အုတ်ခွက်ကျောစာ။

နောက်ဆက်တွဲ-က။

၁၉၅၁-၅၂ ခုနှစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာနအတွက် ခွင့်ပြုငွေနှင့် အမှန်ကုန်ကျစာရင်း။

ငွေစာရင်းခေါင်းစဉ်ငယ် (၁)	၁၉၅၁-၅၂ ခွင့်ပြုငွေ (၂)	၁၉၅၁-၅၂ ပြုပြင်ခွင့်ပြုငွေ (၃)	အမှန်ကုန်ကျ ငွေ (၄)
	ကျပ်	ကျပ်	ကျပ်
၁-က။ အရာရှိများ၏လစာငွေ—အမြဲတမ်း ...	၁၂,၃၅၀	၁၂,၃၅၀	၁၂,၃၂၂
၂-က။ အမှုထမ်းအဖွဲ့၏ လစာငွေ—အမြဲတမ်း	၁၁,၅၀၀	၁၁,၇၀၀	၁၁,၆၉၄
၃-က။ စရိတ်ချီးမြှင့်ငွေစသည်များ ...	၇,၀၀၀	၇,၀၀၀	၇,၉၀၀
၃-ခ။ ခရီးစရိတ် ...	၂,၅၀၀	၂,၅၀၀	၂,၃၉၀
၄။ အသေးအဖွဲ့ အသုံးစရိတ်များ ...	၁၀,၀၀၀	၁၀,၀၀၀	၉,၉၀၇
၉။ ရှေးဟောင်း အထိမ်းအမှတ် အဆောက်အဦ စောင့်ရှောက်မှု။	၃၀,၀၀၀	၃၀,၀၀၀	၂၉,၃၀၂

နောက်ဆက်တွဲ-ခ။

၁၉၄၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်အထိ၊ ကမ္ဘာ့ကျောက်စာဌာနမှ ရိုက်ကူးပြီးသော
ဓါတ်ပုံမှန်စာရင်း။

အမှတ် စဉ် (၁)	မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၂)	အကြောင်းအရာ (၃)	အရွယ် လ မ (၄)	မြို့ နယ် (၅)
၁	၄၇၀၆	ဗိုလ်တထောင် ဘုရားအတွင်းမှ ရသေ့ အုတ်ခွက်(၅၅)။	၆	ရန်ကုန်
၂	၄၇၀၇	၎င်းအုတ်ခွက် နောက်ကျောမှစာ ...	၆	၎င်း
၃	၄၇၀၈	ဗိုလ်တထောင်ဌာပနာ ...	၆	၎င်း
၄	၄၇၀၉	၎င်း ...	၆	၎င်း
၅	၄၇၁၀	၎င်း ...	၆	၎င်း
၆	၄၇၁၁	၎င်း ...	၆	၎င်း
၇	၄၇၁၂	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာ ရတနာ ရွှေအိမ်	၆	၎င်း
၈	၄၇၁၃	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာ ရတနာစကြာ ...	၆	၎င်း
၉	၄၇၁၄	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာ မုဉ္ဇလိန္ဒာ ...	၆	၎င်း
၁၀	၄၇၁၅	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာမျှားပြိုပြင်ပြီး ...	၆	၎င်း
၁၁	၄၇၁၆	ဘုရားသခင်ဆံတော်နှင့်ဓါတ်တော် ...	၆	ပဲခူး
၁၂	၄၇၁၇	ကလျာဏီကျောက်စာတိုက် ...	၆	၎င်း
၁၃	၄၇၁၈	ကျွတ်ပွန်ကျောက်စာတိုက် ...	၆	၎င်း
၁၄	၄၇၁၉	ရွှေဂူကြီးအနီးမှရတနာရွှေအိမ်ဘုရား ...	၆	၎င်း
၁၅	၄၇၂၀	ရွှေဂူကြီးအနီးမှရတနာရွှေအိမ်ဘုရား ...	၆	၎င်း
၁၆	၄၇၂၁	ရွှေဂူကြီးအနီးမှသင်္ကန်းတန်းကျောက်စာ ...	၆	၎င်း
၁၇	၄၇၂၂	ရွှေဂူကြီးအနောက်တောင်ပိုင်းပြို ...	၆	၎င်း
၁၈	၄၇၂၃	ရွှေဂူကြီးတောင်ဘက်ပိုင်းပြို ...	၆	မြင်းကယ်
၁၉	၄၇၂၄	မြင်းကယ်ဂူပြောက်ကြီး အတွင်း အ နောက်ဘက် နံရံအလယ်ပိုင်းမြောက် ဘက် အထက်တန်းဆေးရေး (ပုံဆွဲ)။	၈	
၂၀	၄၇၂၅	ပုဂံမြေပုံ (ပုံဆွဲ) ...	၁၂	ရန်ကုန်
၂၁	၄၇၂၆	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာ အတွင်းမှ ဝိုက်ပူ ရဟန္တာ။	၆	၎င်း
၂၂	၄၇၂၇	ရဟန္တာဝိုက်ပူ ၂ ဆူတွဲ ...	၆	၎င်း
၂၃	၄၇၂၈	ရဟန္တာဝိုက်ပူ(ကျောက်ပိ) ...	၆	၎င်း
၂၄	၄၇၂၉	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာစေတီအကျိုး ...	၆	၎င်း
၂၅	၄၇၃၀	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာစေတီအကျိုးအစဉ် ဆက်။	၆	၎င်း
၂၆	၄၇၃၁	ဗိုလ်တထောင် ဌာပနာစေတီ ...	၆	မန္တလေး
၂၇	၄၇၃၂	ဗွါးစောရွာမှ ကြေးတိုင်စာရေးမျှား		
၂၈	၄၇၃၃	ရခဲသော အုတ်ခွက်ကို ကျောက်		
၂၉	၄၇၃၄	စာ ဝန်ဟောင်း ဦးမြကဆာဓင်		
၃၀	၄၇၃၅	ကျေးဇူးပြု၍ ရိုက်ကူးထားသောပုံ။		

နောက်ဆက်တွဲ-ခ။

• ၁၉၄၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၂ ခုနှစ်အထိ၊ ကမ္ဘာ့ကျောက်စာဌာနမှရိုက်ကူးပြီးသော
ဓါတ်ပုံမှန်စာရင်း။ ။အဆုံး။

အမှတ် စဉ် (၁)	မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၂)	အကြောင်းအရာ (၃)	အရွယ် လက်မ (၄)	မြို့ နယ် (၅)
၃၁	၄၇၃၆	ဝန်ကြီးဦးထွန်းဖေထံမှအုတ်ခွက်မျက်နှာ	၆	မန္တလေး
၃၂	၄၇၃၇	ဝန်ကြီးဦးထွန်းဖေထံမှ အုတ်ခွက်နောက် ကျောမှစာ။	၆	၎င်း
၃၃	၄၇၃၈	တောင်ပြင် နန်းဦးတိုက် သိမ်နံရံအပြင် ဘက်မှ ကျောက်စာဝန်ဟောင်း ဦးမြ ရခဲ၍ကျောက်စာရုံးသို့ကျေးဇူးပြုသော အုတ်ခွက်။	၆	၎င်း
၃၄	၄၇၃၉	ဆံချီစေတီ (ပုံတူကူး)	..	၆
၃၅	၄၇၄၀	၎င်း ...	၆	၆
၃၆	၄၇၄၁	ပဿဝါဓါတ်တော်ကြွတ်(ပုံတူကူး) ...	၆	၆
၃၇	၄၇၄၂	၎င်း ...	၆	၆
၃၈	၄၇၄၃	၎င်း ...	၆	၆
၃၉	၄၇၄၄	၎င်း ...	၆	၆
၄၀	၄၇၄၅	ယိုးဒယားကြေးဆင်းတုစေတီမှပုံမှန်စာ ...	၆	၆
၄၁	၄၇၄၆	နန်းတွင်းကျောက်စာတိုက်မှကျောက်စာ အမှတ် (၉၀)။	၆	မန္တလေး
၄၂	၄၇၄၇	နန်းတွင်း ကျောက်စာတိုက်ရုံ အသစ်မှ မင်ကူးစာအမှတ် (၅၉၃)။	၆	၎င်း
၄၃	၄၇၄၈	နန်းတွင်းကျောက်စာရုံအသစ်မှမင်ကူးစာ ကျောက်စာအမှတ် (၄၇၁)။	၆	၎င်း
၄၄	၄၇၄၉	သီလိန်သံအမတ်ဦးတင်ဆွေထံမှ ခိုလိုက် သောမင်ကူးစာ။	၆	၎င်း